

керівник розумової діяльності школярів, спрямовуючи її, допомагати, послуговуючись фактами, дійти певних висновків.

Отже, у результаті оптимального використання різних інтерактивних методів навчання змінюються позиції вчителя й учнів у навчально-виховному процесі. Із носія готових знань учитель перетворюється в організатора пізнавальної діяльності учнів, а останні стають рівноправними суб'єктами в навчанні. Водночас створюється та реалізується модель творчої особистості, яка не лише володіє навичками спілкування, а й вміє самостійно працювати над розвитком власного інтелекту, культури й моралі, виявляє свій творчий потенціал, що є основою успішного подальшого становлення особистості.

Список використаних джерел

1. Коломієць Н. А. Дидактичні засади застосування інтерактивних методів навчання молодших школярів: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.09 / Н. А. Коломієць / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – 19 с.
2. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : [наук.-метод. посібн.] / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : Видавництво А.С.К., 2004.–192 с.

УДК 373.2.015.31:173

ГУЗИНЕЦЬ І. О.
ІВАНОВА В. В.
Мукачівський державний університет, Україна

СИСТЕМА ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВІДНОСИН У СУЧАСНІЙ СІМ'Ї

Формування потреб людини – складний і тривалий процес, обумовлений її вихованням і середовищем в найширшому розумінні, природною і соціальною структурою цього середовища. Односторонній розвиток якихось потреб, неадекватний можливостям їх задоволення, нерідко призводить до деформацій особистості, виникнення особистісних властивостей, небажаних для суспільства, а часом згубних для самої людини. Помилки, допущені батьками в процесі виховання дитини, формування її ціннісно-потребової сфери, можуть виявитися непоправними і проявитися пізніше в асоціальній поведінці дитини, в особистісних відхиленнях, у відчуженні.

Сім'я – це спільність людей різної статі та різного віку, пов'язана кровноспорідненими зв'язками. Підставою відносин в сім'ї є: норми, правила, цінності, взаємопідтримка і взаємна відповідальність. Духовність виникає з джерел глибоких рівнів культури, відображених в ролях, правилах і традиціях сім'ї, які складають коло сімейного життя.

О. С. Макаренко особливо підкреслював, що «глибокий сенс всієї виховної роботи сімейного колективу полягає, перш за все, у відборі і вихованні людських потреб» [1]. Б. Спок зазначає, що загальною основою виховання є потреба в іншій людині, потреба любити людей. Не змушувати дитину бути доброю, а навчити її цьому[2].

В. Абраменкова розглядаючи соціогенез відносин дитини в сім'ї, виділяє кілька етапів формування дитячо-батьківських відносин: перший етап – батьківство, другий етап – подружжя, третій етап – «дитячість».

З вищенаведеного аналізу з усією очевидністю випливає, що відносини між батьками та їхніми дітьми є одним з основних чинників становлення і розвитку сім'ї як цілого. Дитина бере з сім'ї все необхідне для свого зростання і розвитку. У свою чергу вона є потужним стимулом і джерелом для особистісного розвитку і професійного зростання батьків.

В даний час дитячо-батьківські відносини продовжують розвиватися. На рубежі ХХ і ХХІ століть виникло поняття «соціальне сирітство». Соціальні сироти – діти з екстремальних соціальних та маргінальних груп, що мають нелегкий досвід виживання в соціумі і у власних сім'ях.

В. В. Столін [3] приводить одну з найбільш ранніх систематичних класифікацій батьківських установок (позицій). Приймаюча позиція батьків створює у дитини почуття безпеки і сприяє особистісному розвитку. Відкидаюча позиція породжує у дітей агресивність і емоційну недорозвиненість особистості. Позиція зайвої вимогливості батьків веде до фрустрації і невпевненості дитини в собі.

О. С. Макаренко [1], безперечно, має рацію в тому, що відносини батьків з дітьми – це відносини, засновані на авторитеті. Авторитет батька ґрунтується на безумовній вірі дитини. Авторитет може бути істинний і помилковий. Справжній авторитет, на думку автора, повинен бути заснований на знанні, допомозі, уважному керівництві і відповідальності.

Таким чином, стиль взаємин батьків з дитиною виявляється не просто засобом підтримки контакту з нею, але і своєрідним методом виховання – виховання взаємовідносинами, оскільки ці взаємини відносно стійкі [4].

Багато дослідників приділяли особливу увагу значенню емоційних зв'язків між батьками і дітьми в сім'ї. Батьківські почуття, зокрема, батьківська любов, як вищий прояв батьківських почуттів, не є вродженою властивістю людини. Вона формується протягом усього життя, причому шлях цього формування часто виявляється складним і суперечливим, внутрішньо конфліктним. Це глибоке й свідоме почуття [4].

Зміст батьківських почуттів, як і батьківського ставлення, часто амбівалентний і суперечливий. Крім батьківської любові, в залежності від ситуації батьківські почуття можуть містити роздратованість, втому, відчуття провини [4].

Формування дитини як особистості відбувається в залежності від освоєння її батьками нових для них сімейних ролей з моменту її народження. Освоєння цих соціальних ролей зумовлює духовну атмосферу сім'ї – близькість батьків до дитини, спільність стратегії і тактики виховання [5].

Стиль спілкування батьків з дитиною репродуктивний, він багато в чому задається сімейними традиціями. Матері відтворюють той стиль виховання, який був властивий їх власному дитинству, нерідко повторюють стиль своїх матерів. Характерологічні особливості батьків є однією з істотних детермінант батьківського ставлення.

А. Адлер [6] справедливо розглядає роль батька як надзвичайно важливу, як джерело розвитку соціального інтересу у дитини. Батько, за влучним висловом А. Адлера, повинен бути активний у вихованні власних дітей, позитивно ставитися до дружини, емоційно чуйний і демократичний.

Звернення до робіт К. Роджерса, А. Маслоу, В. Франкла показало, що духовність особистості, її орієнтація на моральні цінності лежить в основі особистісного способу ставлення до іншої людини.

В. Столін [3], досліджуючи формування самосвідомості особистості дитини, пише про те, що саме в дошкільному віці з'являються перші цінності і норми, відповідно до яких дитина починає оцінювати сама себе.

Аналіз літератури показує, що батьківське ставлення складається не з якихось спеціально надуманих прийомів виховання, а містить в собі реальні взаємини дітей і батьків і ставлення сім'ї до навколишнього життя. Система дитячо-батьківських відносин знаходиться під впливом двох факторів. Перший фактор пов'язаний із загальними орієнтаціями культури, а другий відображає минулий досвід батьків, отриманий ними в прабатьківській родині.

Таким чином, система дитячо-батьківських відносин у родині і індивідуальна ціннісно-потребова сфера особистості формуються під впливом аналогічних чинників: з одного боку – це сфера суспільних норм і цінностей, з іншого – проекція на сім'ю глибинних архетипових ціннісних форм, родових розумових стереотипів і шаблонів поведінки.

Список використаних джерел

1. Макаренко А. С. Книга для родителей. Лекции о воспитании детей. Выступления по вопросам семейного воспитания // Сочинения в семи томах. – Т. 4. – М.: Издательство Академии Педагогических Наук, 1957. – 551 с.
2. Спок Б. Разговор с матерью: Книга о воспитании. / Б. Спок – М.: Политиздат, 1991. – 589 с.
3. Столин В. В. Самосознание личности. /В. В. Столин –М.: Изд-во МГУ, 1983. – 284 с.
4. Овчарова Р. В. Психологическое сопровождение родительства / Р. В. Овчарова – М.: Изд- во Института Психотерапии, 2003. – 319 с.
5. Адлер А. Понять природу человека. / А. Адлер – СПб.: «Академический проект», 1997. – 256 с.
6. Адлер А. Практика и теория индивидуальной психологии. А. Адлер–М., 1993.– 175с.

УДК 378.147=111:81(510)(045)

ГУНЬКО Л. О.
Навчально-наукового інституту Аеронавігації НАУ, Україна

ЩОДО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОГО ЦЕНТРУ З ЛІНГВІСТИКИ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ КНР

Під час підготовки фахівців з прикладної лінгвістики провідні університети світу спираються не лише на державні стандарти та плани, але й активно проводять дослідження питань прикладної лінгвістики з подальшими їх впровадженням у життя суспільства. Досвід Китаю є вартим уваги за рахунок розробленості аналізу проблем прикладної лінгвістики, який здійснюється на базі «Національного науково-дослідницького центру з прикладної лінгвістики та прикладної лінгвістики» у КНР (далі: «Центр»).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>